

Billedet på væggen – hvad er det?

Søndag den 25. april 2010 fejrede Steno Museet Hubble-rumteleskopets 20 års jubilæum og indviede Den Magiske Planet.

For at fejre Hubble-rumteleskopets 20 fantastiske år i kredsløb om Jorden har ESA i samarbejde med deres amerikanske partnere NASA og Space Telescope Science Institute doneret 100 højkvalitetsbilleder til udstillings-

brug i planetarier og Science Centre i Europa.

Steno Museet har været så heldig at modtage et af disse billeder. Det måler $2,4 \times 1,5$ meter og viser en dramatisk og flot stjernedannende region, som er fotograferet med teleskopets Wide Field Camera 3 (WFC3) den 1. og 2. februar 2010. Billedet var hemmeligholdt indtil arrangementet den 25. april og fuldender nu Steno Museets nye udstillingsområde om astro-

nomi omkring Den Magiske Planet.

En lille del af Carinatågen
Hubblebilledet viser et "barnekammer" på himlen, hvor nye stjerner fødes i dette øjeblik. Det drejer sig om en lille del af den enorme tåge af støv og luftarter, som kaldes Carinatågen. Området kaldes HH901 og HH902 i et katalog over gaståger. Vi kan ikke se Carinatågen fra Danmark,

Fortsættes side 14.

Der blev kikket på både Den Magiske Planet, de nyophængte, illumerede glasplaneter i loftet og det fascinerende billedet fra Hubble-teleskopet ved jubilæumsarrangementet på Steno Museet. (Foto: Laura Søvsø Thomasen)

Foto: ESA/NASA

Billedet på væggen ...*Fortsat fra side 4.*

da den ligger lige ved siden af det berømte Sydkors, som kun kan ses fra den sydlige halvkugle.

Fra top til bund dækker området på billedet 3 lysår. Et lysglimt, som blev udsendt fra et sted øverst i billedet, ville altså først nå frem til billedets nederste kant efter 3 år. Afstanden fra Solsystemet til Carinatågen er 7.500 lysår, så det, vi nu ser ske i tågen, skete i virkeligheden tilbage i stenalderen.

Stjernedannelse

Uden for billedet, foroven til højre, befinder sig en gruppe varme, nydannede stjerner,

og den intense ultraviolette stråling fra dem er i fuld gang med at ødelægge området på billedet. Strålingen blæser de lette gasarter væk og får den ultratynde gas til at lyse op. De tættere områder i tågen holder længere, og det er dem, der kan ses som "klumper" af mørke med en lysende kant.

I klumperne er støv og luftarter mere koncentrerede, og derfor modstår de bedre nedbrydningen udefra. De fleste af klumperne, som kaldes "proplyder", er så tætte i midten, at nye stjerner er under dannelse derinde. Fra nogle af proplyderne kastes stråler af varm, lysende gas ud i to modsatte retninger.

Det er en virkning af stjernedannelsen, og det ses bedst i tågens øverste del.

Blå, grønne og røde farver

Farverne på billedet er "kunstige". Den blå farve repræsenterer luftarten oxygen (ilt), den grønne farve hydrogen og nitrogen (brint og kvælstof), og den røde farve svovldampe.

Fødselsdagskage

Jubilæumsdagen blev fejret med foredrag om stjernestøv, aktiviteter for alle aldersklasser, og selvfølgelig var der også fødselsdagskage.

*Ole J. Knudsen**og Aase Roland Jacobsen*

Væksthusene lukker...

... men de åbner igen, når renoveringen og udvidelsen er afsluttet.

Det var oprindeligt håbet, at Væksthusene i Botanisk have kunne holdes åbne i den forestående byggeperiode. Men det har desværre vist sig umuligt. Væksthusene lukker derfor den 1. september 2010. De vil være lukkede frem til efteråret 2012.

Så hvis man vil nå at opleve "de gamle" væksthuse, skal

man altså besøge dem i løbet af sommeren.

Arkitektfirmaet C. F. Møller vandt projektkonkurrencen om opførelse af et nyt og større Palmehus samt istandsættelse og nyindretning af det eksisterende væksthusekompleks. (Visualisering: Arkitektfirmaet C.F. Møller)